

טיול עומק לנורבגיה / החברה הגיאוגרפית / בהדרכת עוזי טאובר

נורבגיה היא שילוב בין נופי קדם מרהיבים ומערכת חברתית מהמתקדמות בעולם. מקרחונים עצומים שמימיהם נמסים לגדות פיורד רגוע, אל גשרים ומנהרות החצובים בסלעי הגרניט, וערים עתיקות שהשתמרו מאות שנים. למרות הדרכים המפותלות והארוכות, והמאבק לסלול אותן, נורבגיה מהווה דוגמא ומופת לארץ שחיה בשילוב ובהרמוניה עם הטבע העוטף אותה. בעוד המדינה התעשרה מן הנפט בעשורים האחרונים, שומרים תושביה על צניעותם ועל שלווה חיהם, וטיול במדינה זו נוסך רוגע והשראה למול צבעי הטורקיז של הפיורדים, צלילות האגמים והנהרות, וזכות הקרחונים הרבים.

יום 1- תל אביב- אירופה- ברגן

לאחר טיסת לילה לאמסטרדם, וממנה לנורבגיה, נחתנו ברגן (Bergen), "בירת הפיורדים" של נורבגיה ואחת הערים היפות ביותר בסקנדינביה.

עם הגיענו קיבל פנינו מזג אוויר קריר ומעונן משהו, שלא רימז על המשכו.

ביקורנו הראשון היה בביתו של אדוורד גריג, שנחשב לגדול המוסיקאים הנורבגים. גריג ורעייתו (בת דודו) נינה, החליטו להקים את ביתם על שפת פיורד ברגן הרגוע, וב- 1885 צץ הבית היפהפה בו בילו השניים את 22 שנות חייהם המשותפות, עד למותו של גריג. סבבנו בין חדרי הבית, ראינו את התמונות ושמענו סיפורים מפי מדריך מקומי רהוט וחביב, ירדנו אל חלקת הקבר הקטנה... התחלנו להסתגל לאווירה נורבגית. בהמשך נסענו אל המלון שלנו, ולאחר התארגנות 'צאנו לתצפית ממרומי הר פלוין', ממנו השקפנו על ברגן היפהפייה, על הרכסים המקיפים אותה ועל הפיורד ששיאו בנמל ברגן (בריגה).

בדרכנו חזרה למלון סיירנו רגלית ברובע בריגן בו ניצבים עדיין מבני עץ עתיקים ורומנטיים, עדות לימיה הגדולים של ברגן כאחת מן התחנות החשובות של **"ברית ערי ההאנזה"**.

2 לאחר לילה ארוך ויום עמוס באירועים, התכבדנו בארוחת ערב מעולה. לינה בברגן.

יום 2- ברגן- מצפה סטלהיים- אורלנד פיורד- פלום

הבוקר שהקיץ עלינו איפשר לנו לבלות כשעתיים נוספות בברגן.

ברגן - בירת חבל הפיורדים היא עיר הנמל השנייה בגודלה בנורבגיה ומרכז תרבותי משגשג. העיר מונה כ- 230,000 תושבים ומשתרעת ע"פ שטח של כ- 460 קמ"ר. ברגן, הידועה גם כעיר הגשומה ביותר בעולם עם כ-235 ימי גשם בשנה, מוקפת רכסים, ניבטת אל האוקיינוס האטלנטי ושוכנת לגדות פיורד ברגן.

העיר נוסדה בשנת 1070 על ידי המלך אולף קיר, ובמהלך המאה ה-13 הייתה לבירתה של נורבגיה. מאוחר יותר הפכה להיות אחד מנמלי הסחר המרכזיים של ברית ערי הנזה אשר שלטה בנתיבי הסחר של צפון אירופה בתקופת ימי הביניים המאוחרים.

בבוקר סיירנו **בשוק הדגים**, הסמל המסחרי של עיר הנמל, ולאחר מכן המשכנו לכיוון המרכז המסחרי של העיר. עברנו בכיכר הראשית, התעכבנו מול אנדרטת יורדי הים והדגשנו את חשיבותם של יורדי הים לדורותיהם בהיסטוריה של נורבגיה. צעדנו לאורך רחוב החנויות הנאה, המקושט פרחים, צפינו אל מבני המידות המרשימים בסביבתו ועמדנו נוכח פסלו של גדול כנרי נורבגיה, אולה בול. זה האדם שגילה את כשרונו של אדווארד גריג הצעיר ודחפו גבוה ככל האפשר. מכאן, חצינו לעבר כיכר העירייה הנאה, ראינו את הפביליון המקסים, את בניין המוזיאון ובית העירייה ושוב, את פסלו של גריג. קינחנו בשוטטות חופשית ברחבי העיר.

לקראת צהריים יצאנו מברגן, דרך מנהרות חצובות בסלע ונהרות עם שיפעת מים רבה, אל **העיירה** **וו (Voss)**. העיירה שימשה בסיס המתנגדים האחרון לפלישת הצבא הגרמני באפריל 1940 וממנה

יצאו יחידות צבא נורבגיות לשלל משימות נגד הצבא הפולש. כיום, זוהי עיירת נופש המשלבת נופים עם שלל סוגי ספורט אתגרי.

מווס עלינו בדרך נופית מרהיבה וצרה המתפתלת בינות לגושי הצוקים הענקיים, המפלים והגשרים. נגיע לתצפית מרהיבה **ממצפה הסטלהיים (Stalheim)**.

3

הדרך המובילה לתצפית תלולה ומרהיבה ועוברת ביערות עד. בעבר, שימשה את כרכרות הדואר שעשו דרכן במאה ה-17 מברגן לאוסלו. נקודת התצפית ממוקמת בחצרו של מלון סטלהיים, שנבנה במאה ה-19. במלחמת העולם השנייה, הקימו הנאצים כאן עמדה מבוצרת והציבו בה תותחים. הסיפור המרתק והמסתורי של סטלהיים נקשר לחוות הניסויים להשבחת הגזע הארי שהקימו הנאצים כאן, במסגרת תכניתם למימוש ה"לבנסברון" – מעיין החיים. נשים נורבגיות אריות זווגו עם חיילי אס.אס. הילדים שנולדו גודלו בחווה, ועם תום המלחמה יצאו משם עשרות ילדים שנולדו להורים לא נשואים, חלקם נולדו להורים לא ידועים. יש אומרים כי עם שחרור נורבגיה, קפצו כמה מהנשים האריות אל מותן כיוון שלא יכלו לשאת את אומללותן. תושבי המקום שמרו את דבר מוצאם בסוד, וןהסיפור נמסר מפה לאוזן על ידי המקומיים.

המשכנו לכיוון צפון אל האורלאנד פיורד (Aurlandfjord) והתמקמנו במלון מקסים בעיירה פלום (Flam). **פלום**, כפר קטן בן 400 תושבים נמצא בחלקו הדרומי של אורלאנדפיורד, מזרועותיו של סוגנה-פיורד. בכפר מבקרים כ-450,000 איש בשנה, בעיקר למען הרכבת.

מלון פראטהיים בו התגוררנו הוקם ב- 1870 ע"י צמד בני דודים, עבור חבורות של דייגי סלמון אמריקנים. יש אומרים כי רוחה של מרתה, הבת-דודה, עדיין מרחפת על המלון ובודקת כי הכל בסדר.

יום 3- פלום- הפלגה בנאראפיורד- סיור ב"מערות הלבנות"- רכבת פלום

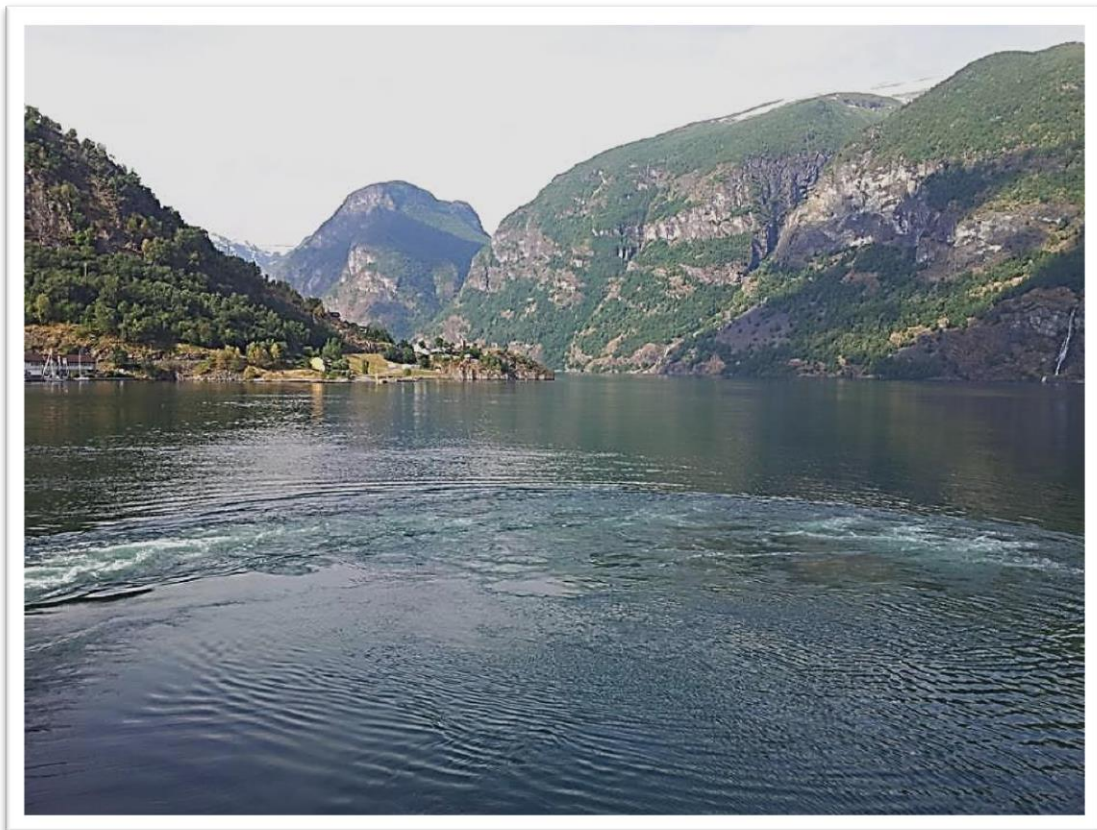
4

עם בוקר יצאנו להפלגה חווייתית לאורכו של **האורלאנפיורד**, חלפנו על פי עיירות ומצוקים, חוות בודדים ורועי עיזים ופנינו שמאלה בסיבוב חד אל **הנאראפיורד (Naerefjord)**, הפיורד הצר ביותר בנורבגיה.

בהגיענו לחוף המשכנו לסיור רגלי קצר בין חללי **"המערות הלבנות"**, מבוך מערות בתוך היער חצובות באבן לבנה נדירה דמוית שיש, מוארות בשלל אורות, המשתלבות בסיפורי הטרולים, שדוני היער הסקנדינבים מאגדות הילדים, והתכבדנו בקפה ועוגה.

מפלום עלינו בנוף קדומים ב**"רכבת הרים"** מתפתלת אל תחנת מירדאל בגובה 862 מטרים מעל פני הים, ונחזור ברכבת אל פלום.

5

הרכבת נחנכה ב- 1940, לאחר 13 שנות סלילה. מרבית המנהרות נחצבו ביד אדם, ללא מכונה. הרכבת משמשת לקשר בין אוסלו לפלום, ובמהרה הפכה לאטרקציה תיירותית.

יום 4- פלום- כנסיית הלוחות קאופנגר- קרחון הבריקסדאל- נורדפיורד

לאחר שנסענו לאורך המנהרה הארוכה ביותר בנורבגיה (25 ק"מ), עלינו לראשונה על מעבורת אוטובוס בהפלגה קצרה אל קאופנגר (Kaupanger), עיירה לגדתו של הסונפיורד (Sognefjord). **סוגנפיורד –** הארוך והעמוק ביותר בפיוורדים של נורבגיה. ארכו 204 ק"מ, עמקו 1340 מ'. חשיבותו רבה בהיסטוריה הנורדית: הוויקינגים יצאו בעיקר מפיוורד זה אל כיבושיהם ברחבי אירופה. בזכות רוחבו של הפיוורד יכלו להשתמש בסירות גדולות דיין שהפליגו רחוק. לאורכו ולאורך זרועותיו הרבות שפע של אתרי נופש, טבע ואתרים היסטוריים.

בהגיענו אל קאופנגר היכרנו לראשונה את המושג כנסיית הלוחות (Stave church), אחת מ- 28 כנסיות הלוחות שהותירו הוויקינגים אחריהם עוד במאה ה- 11. כנסיות עץ אלו, הנמצאות ברשימת השימור העולמית, משלבות מוטיבים מהמיתולוגיה הוויקינגית שהופיעו גם על ספינותיהם ובתיהם.

כנסיית הלוחות בקאופאנגר הוקמה במהלך המאה ה-12, ככל הנראה על שרידי שתי כנסיות קדומות יותר. קאופאנגר הייתה עיירת מסחר שהועלתה באש ע"י המלך סוורה ב-1184, כעונש לתושביה שלא צייתו לו.

6

הכנסייה עברה מספר שיפוצים ושחזורים, מחוץ ומפנים. תהליך שיקום הקרוי "מודרניזציה ברוטאלית" התרחש ב-1862. חלונות חדשים עוצבו, נוספו אלמנטים וגג חדש כיסה את הישן. ב-1960, שיפוץ ושחזור נוסף החזיר את הכנסייה לצורתה מן המאה ה-16. בימת הדרשן, המזבח והאותיות הכתובות הן מקוריות מן המאה ה-16. מבנה הכנסייה כמו חשיבותה הדתית העניקו השראה למוסיקאים ולמשוררים נורבגים במאה ה-19, ימי ההתעוררות הלאומית.

המשכנו לאורך דרך נופית החולפת בשולי קרחון יוסטדאל, הגדול ביותר באירופה, המשתרע ע"פ שטח עצום של כ-800 קמ"ר. זרועותיו יורדות לכל עבר, ובאחת מהן עצרנו לתצפית וצילום.

קרחון יבשתי הוא למעשה נהר קרח הנוצר משכבות דחוסות של שלג ונע באיטיות כתוצאה מכוח הכבידה. בתנועתו מעצב הקרחון היבשתי תבניות נוף כדוגמת עמקים קרחוניים שהם עמקים בעלי חתך אופייני בצורת האות "U". עמקים אלו היוו לימים את הפיורדים, לשונות ים שחדרו אל עמקי הקרחון. דוגמה נוספת היא מורנה, תבנית נוף שבה נוצרים רכסי סלע בצדי ובקצה הקרחון.

מכאן המשכנו בנסיעה ארוכה "הקרחון הכחול", **בריקדסאל (Briksdalsbre)** אחת מזרועות קרחון היוסטדאל. הייתה זאת חוויה יוצאת דופן של ההליכה מתונה אל הקרחון במעלה הדרך. חלפנו על פני המפל ש"ריסס" אותנו הלוך ושוב והשיב לנו צינה מסויימת והטיול הרגלי שפע נקודות חן רבות, תצפיות, מפלים ונהר סואן.

מכאן המשכנו אל העיירה הקטנה לואן, בה בילינו את הלילה

יום 5- נורדפיורד- דלסניבה- גייראנגר פיורד- "כביש הטרולים"- אונדלסנס

הבוקר עלינו בכביש הררי לתצפית מרהיבה אל אגמים טובלים באצבעות קרח ופסגות מושלגות. עצרנו לתצפיות קצרות פה ושם, על פני עמקים ואל המפל השוצף שהפתיע אותנו מיד לאחר שסטינו מהדרך הראשית. ניסינו לבקר ב**מרכז הסקי הקיצי**, שהיה סגור אך הנוף הנשקף ממנו היה מדהים. מדרונות שלג וקרח, בריכות טורקיז ושממה מוקפת אגמים ומפלים מכל עבר.

המשכנו באוטובוס אל תצפית ה**"דלסניבה" (Dalsniba)** המשקיפה מגובה 1500 מטרים למטה אל פיורד גייראנגר (Geiranger). גלשנו מההר אל העיירה גייראנגר, אחת המפורסמות והיפות בעיירות

נורבגיה המשתפלת בגבעות הירוקות שליד הפיורד. בשיא החום חצינו בהפלגה את פיורד גייראנגר היפהפה בין פסגות תמירות ומספר מפלי ענק מרהיבים כמו "מפל שבע האחיות" ו"מפל ההינומה".

8

גייראנגרפיורד הוא פיורד הנמצא בחלק הדרומי ביותר של מחוז רומסדאל בנורבגיה. אורכו 15 ק"מ והוא שלוחה של סטורפיורד (הפיורד הגדול). גייראנגרפיורד הוא מהמקומות המתויירים ביותר בנורבגיה, ובשנת 2005 הוכרז יחד עם נרייפיורד כאתר מורשת עולמית.

את הפיורד חוצה מעבורת, המקשרת בין העיירות גייראנגר והלסילט. בכל שנה פוקדים את העיירה גייראנגר 600,000 תיירים ויותר מ-150 ספינות טיולים, מספר עצום יחסית לעיירה של כ-210 תושבים בלבד.

מכאן, המשכנו עוד כברת דרך ושוב חצינו פיורד במעבורת אוטובוס בדרכנו אל "**כביש הטרולים**" (Trollstigen). אל דרך הטרולים הגענו לאחר נסיעה ארוכה לאורך גאיות ומפלים, באחד מהם עצרנו. דרך הטרולים מסמלת כיום מכלול של סיפורי עם ואגדה העוסקים בטרולים – היצורים האחרים החיים מתחת לאדמה, במערות, ביערות ותמיד חוששים מן השמש. ראינו אלפים כמותם בחנויות המזכרות.

זהו כביש נופי צר היורד בסדרת פיתולים מזגזגים מראש מפל ענק, שנמצא בקצה ההר. מדהים היה להיווכח במסלול הטיול הבנוי שטרחו הנורבגים ובנו, המשלב מדרכות ומרפסות תצפית המשקיפות אל פי תהום. הדרך מהווה דוגמא חיה לאדריכלות התחבורה האקולוגית המפותחת של נורבגיה, המשלבת מערכת כבישים משוכללת הפוגעת באופן המינימאלי ביותר האפשרי בחי ובצומח. המשכנו אל העיירה אונדלסנס (Andalsnes).

העיירה אנדלסנס, ליבו של מחוז רומסדל (Romsdal), מכונה גם "עיר האלפים ליד הפיורד". העיירה ממוקמת בין הרים גבוהים ומרשימים, ולחופיו של רומסדלפיורד, עובדה ההופכת אותה לאחת הערים היפות בנורבגיה, ובסיס ליציאה לטיולים באזור.

אונדלסנס הייתה בסיס נחיתה של כוח המשלוח הבריטי, שהגיע כדי לבלום את הגרמנים. על הספינות הבריטיות הועמס מטען הזהב של נורבגיה, ומכאן הוברח מפני הנאצים לבריטניה.

לינה באונדלסנס.

יום 6- אונדלסנס- רכס הרומסדאל- לילהאמר

ניסע בעמק פורה מתחת לרכס **הרומסדאל (Romsdalen)** האדיר ולאורך הרמות ההרריות נגיע אל לילהאמר (Lillehammer), עיר שאירחה את אולימפיאדת החורף של שנת 1994.

לילהאמר, המונה 26,000 איש, שוכנת לגדות אגם מיוסה, הגדול באגמים המתוקים של נורבגיה, שטחו 365 קמ"ר ועמקו – 464 מ'. במאה ה-19 שימשה כמרכז מסחר אזורי. לעיר נוף אורבאני ציורי שקיבל משנה תוקף במהלך ביקורנו **במוזיאון הפולקלור הפתוח מאייהוגן**, בו ראינו עשרות בתים ישנים שנאספו מרחבי נורבגיה.

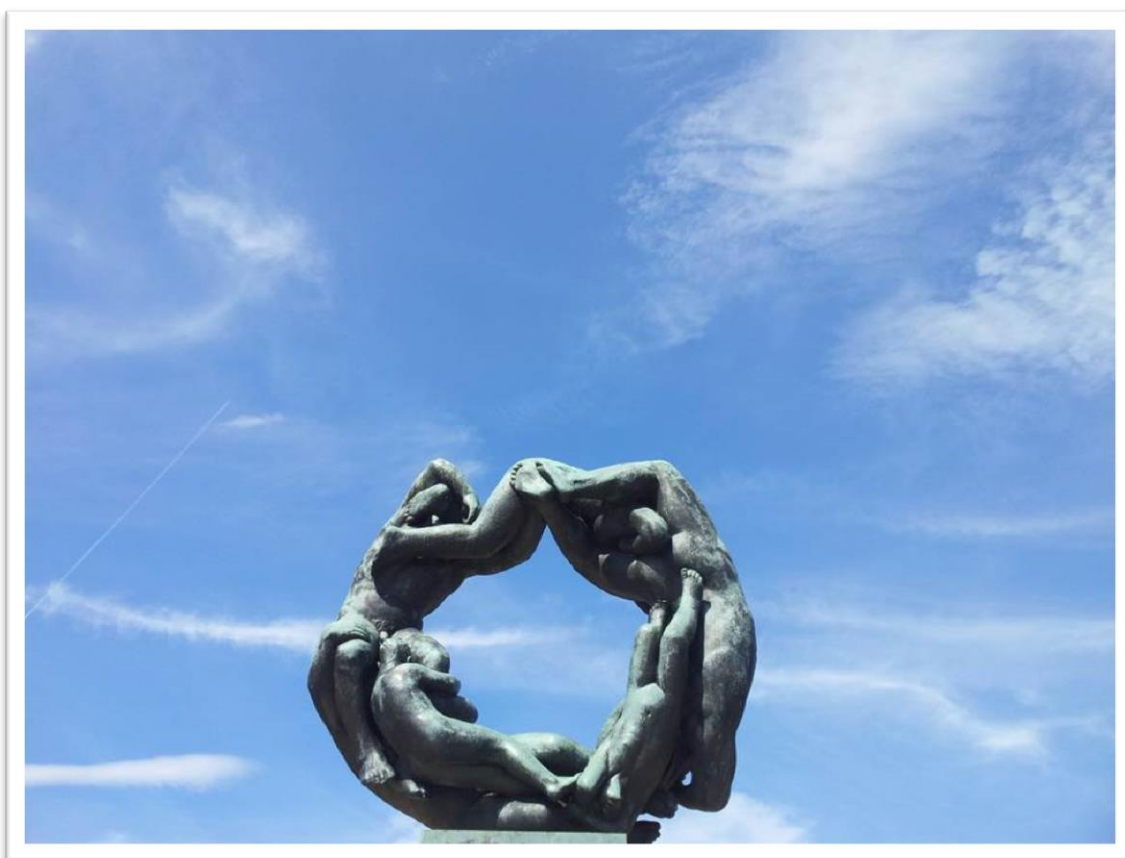
העיר התפרסמה באולימפיאדת החורף ה-17 ב-1994, ושלוותה הופרה בשנת 1973, עת נרצח ברחובותיה המלצר אחמד בושיקי על ידי המוסד, כשנחשד בטעות כעלי חסן סלאמה.

הסקי הומצא בנורבגיה לפני כאלף שנים ובמקור נועד לצורכי לחימה אסטרטגית של חציית רכסים, וכאן הפך גם לספורט לאומי אהוב. עלינו ברכבל אל ראש **מקפצת הסקי של לילהאמר** לתצפית אל האגם, וחווינו את התרגשותו של קופץ הסקי לפני התחרות...

לינה בלילהאמר.

יום 7- לילהאמר- אוסלו

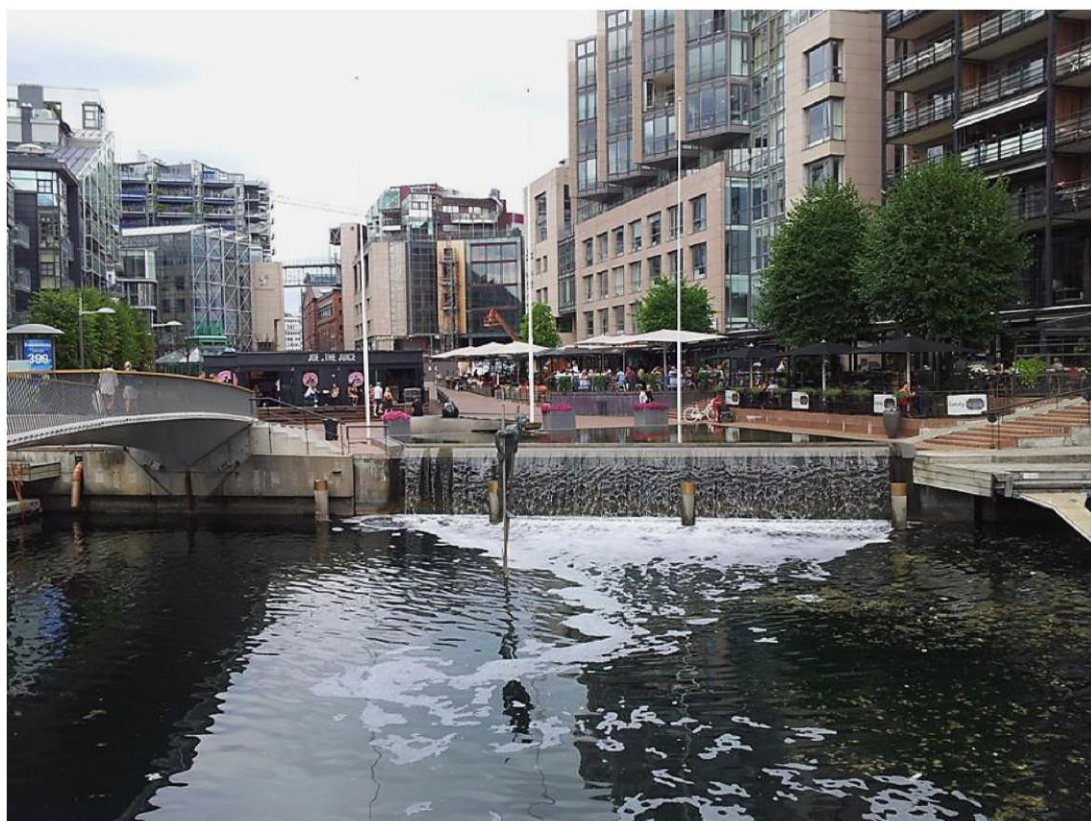
הבוקר הזדרזנו והדרמנו אל **אוסלו (Oslo)**, בירתה של נורבגיה ומרכז התרבותי, הכלכלי והשלטוני. העיר משתרעת ע"פ שטח של 550 קמ"ר, רובו פארקים, יערות ואגמים. אוכלוסייתה מונה כיום 630,000 נפש והיא הולכת וגדלה בשנים האחרונות. אוסלו הוקמה ב-1025 למרגלות "הר האלים" ובמשך שנים הייתה בירתה של נורבגיה העצמאית. בשנת 1625, לאחר שריפה, נבנתה העיר מחדש ע"י המלך הדני כריסטיאן ה-4, שכינה אותה כריסטיאניה. בטיולנו ראינו את פסל הכפפה הגדולה שלו, המצביעה על המקום בו תקום העיר. התחלנו בסיור **בפארק הפסלים הפתוח של ויגלנד** (Vigeland), אחד מפארקי הפסלים היפים בעולם, רצועה ירוקה מקסימה שבמרכז פסלים שעיצב הפסל גוסטאב ויגלנד מברונזה, ארד ושחם. בפארק, כ-200 פסלי אנוש המתארים את מעגלי החיים, תחושות האדם, תקוותיו ועוד.

המשכנו לביקור **בחצי האי "ביגדוי" (Bygdoy)**, וביקרנו **במוזיאון הספינות הוויקינגיות**, בו ראינו דוגמאות לספינות העתיקות שחצו ימים רבים בתקופת הוויקינגים והגיעו אף הרחק מעבר לאירופה-לאיסלנד, לגרנלנד ואף לאמריקה 500 שנים לפני קולומבוס. המשכנו לביקור **במוזיאון "קון טיקי" (Kon Tiki)**, המתאר את מסעות המחקר הימיים שערך הספן הנורבגי תור היירדאל (Heyerdahl), ולעת צהריים **חצינו את הפיורד בשיט** אל רובע ה"אקר-בריגה".

כאן פגשנו ביהל החמודה, המדריכה הישראלית שהעניקה לנו פן נוסף אודות אוסלו בפרט, והחיים בנורבגיה בכלל. המשכנו וטיילנו עמה לאורך הרובע החדש שהוקם בשנים האחרונות ממערב לאקר בריגה, **רובע שיופהולמן**. מכלול היצירות הארכיטקטוניות המם אותנו, כמו גם יצירות האמנות הרבות

המכריזות על הרובע כעיר אמנות בפני עצמה. זהו שלב ראשון בבינוי ארוך טווח לאורך גדות פיורד אוסלו והפיכתו לעיר פיורדים תוססת ומודרנית.

12

המשכנו עם יהל וביקרנו **במוזיאון מונק** בו ציוריו של הצייר הנורבגי המפורסם ביותר, אדווארד מונק, שציורו "הצעקה" הוא הפופולרי ביותר. בכוחותינו האחרונים סרנו אל **בית העירייה** הייחודי שנחנך ב-1952, ומארח מידי שנה את מקבלי פרס נובל לשלום.

לינה באוסלו

יום 8- אוסלו- אירופה- ת"א

את הבוקר הקדשנו לסיור **בבית האופרה החדש של אוסלו**, מבנה בעל צורה אדריכלית מעניינת. הבניין נחנך ב-2008 בהשקעה ניכרת של כ-500 מיליון יורו, ואף זכה בפרס האדריכלות האירופאי. צורתו כקרחון וכל כולו אומר סמליות רבה לנורבגיה ולאוסלו בפרט.

במהלך הזמן החופש שעמד לרשותנו העמקנו לחקור את אוסלו ובעיקר את רחובה הראשי, קארל יוהאנס גטה.

מכאן לנמל התעופה לטיסות אל אמסטרדם, לרנקה ומשם לת"א.

היה כיף אדיר להתוודע אליכם, להכירכם לעומק, לשוחח ולהדריך אתכם. היה עונג צרוף לשבת ולצחוק, היה חמוד מאין כמותו לבלות עימכם שבוע מקסים של מזג אוויר נפלא, מלונות מעולים, אוכל מצוין, נופים בלתי נשכחים ו...קבוצה נהדרת. מקווה להתראות באחד הטיולים הקרובים.

בואו בהמוניכם – יהיה כף...!!

13

שלכם מכל הלב

עוזי טאובר / החברה הגיאוגרפית
www.uzitauber.com